

СПОГАДИ ОЧЕВИДЦІВ

Дубінська Катерина Іванівна
1920 р.н., жителька с. Тарасівка
(запис 2008 р. Зварича Р.,
учня 11 кл. Потіцької ЗОШ)

В селі Тарасівка до голодомору було 50 дворів, а після залишилося 26. Від голоду вимирали цілими сім'ями. Мертві тіла лежали тижнями, ніхто їх не забирав. Померлих звозили на кладовище і скидали у велику яму. Напівживих теж забирали, щоб другий раз по них не їхати.

Ті, що вижили, їли вариво з різних бур'янів. Натоптували в казан, заливали водою і варили. Після такої їжі хоч не так пекло в горлі і в животі.

Сліпченко Віра Аністратівна

1922 р.н., жителька с. Тарасівка

(запис 2008 р. Зварича Р.,

учня 11 кл. Потіцької ЗОШ)

Сім'я наша була велика. У 1920 році в мого батька Аністрата Степановича померла його перша дружина, і залишилось четверо дітей: Василь, Параска, Тетяна, Селевета. Наступного року мій батько одружився з Уляною Федорівною, моєю мамою, а незабаром на світ з'явилися я та мої брати Онопрій, Іван і сестра Маруся.

Коли почався голод, батько забрав своїх дітей від першої дружини і відвіз їх у Крим. Там він залишив їх у добрих людей, а сам, помінявши золоті сережки на квасолеве борошно, повернувся додому. Але що того борошна, коли з нього нічого не зробиш.

Якось моя мама пішла в село Пивці до своєї сестри (вона жила заможніше), щоб попросити хоч трішки хліба. Але та через жадність нічого не дала.

Весною помер мій батько. Дід Конон на своєму возі відвіз його на кладовище і поховав. А незабаром померла моя менша сестра Маруся.

Ой, чого ми тоді тільки не їли, щоб вижити! Варили полову, а коли зацвіла липа, то рвали й жарили липовий цвіт.

На той час я вже ходила у Драчівську школу. Якось, вийшовши зі школи, побачила, як назустріч мені йшов драчівець Іван Зоценко, а потім упав і помер на дорозі. Я з подругами прийшла до нього додому, щоб сказати про смерть чоловіка, а вдома... діточок повна хата... Як же вони житимуть без тата? Жах!

Біля нашої хати було пшеничне поле. Одного разу ми вирішили піти й нарізати колосочків. Нарізали. Поставили в піч, і якраз у хату ввійшов Сергій Петрусенко (сторож поля) та й забрав усі колосочки.

Вже під літо ми купили поросятко і крадькома закололи його, бо якби хто почув або побачив, то комнезами відібрали б. Так і сталось. Мати вже хотіла варити холодець, коли ввійшов хтось зі старшини і забрав усе сало. Та яке там сало було – одні шкурки, бо й скотина тоді голодувала, не тільки люди.

Онищенко Селевета Арсенівна

1924 р.н., жителька с. Тарасівка

(записав 2002 р. Ковровський Г.І., вчитель-пенсіонер)

Осінь 1932 року великого лиха селянам не віщувала. Врожай був не гірший, ніж у попередні роки. Запланований податок державі селяни здали, та за першим податком оголосили другий, а потім третій. Почали їздити по селах спеціальні продовольчі загони і забирати все до нитки. Люди ховали зерно, картоплю в ямах, криницях, у скиртах, на горищах, замазували у грубах. Але вишукували все до останньої зернини.

І спалахнув в Україні великий голод, а за ним прийшла смерть. Вимирали сім'ями, кутками, вулицями. Виснажені люди падали на вулицях, під тинами. Наш хутір був невеликий, але людей померло багато. Померла сім'я Морозів, в якій було двоє дітей.